

Salmonelóza holubov

Zápal kíbu (artritída) u poštového holuba pri salmonelóze (október 2010).

Pravý behák toho istého holuba bez patologických zmien.

Salmonelóza holubov je infekčné, kontagiózne ochorenie, ktoré vyskúšava baktéria zvaná *Salmonella typhi murium*.

Charakteristika

Táto baktéria je pomerne odolná vo vonkajšom prostredí a nenáročná na živiny, je schopná sa pomnožovať i v studničnej vode. Citlivá je na vyššie teploty (nad 70 °C), slnečné žiarenie a kyslé prostredie. Bežné dezinfekčné prostriedky ju spoľahlivo inaktivujú.

Prenos

Táto baktéria je schopná sa preniesť akýmkoľvek spôsobom, najčastejšie však alimentárnu cestou, krmivom a vodou, ktoré je kontaminované predovšetkým rezervoárovými nosičmi (hlodavce-myši, potkany a bohužiaľ i vodná hydina-kačice). Prenáša sa tiež pri krmení holúbät ich nakazenými rodičmi. Je možný i vertikálny prenos (vajcami nakazených holubíc na budúce holúbätá). Známe sú i prípady prenosu aerogénnou cestou kontaminovaného prachu z krmiva, znečisteného trusom a močom hlodavcov.

Klinické príznaky

Po nakazení organizmu salmonela napadá tráviaci trakt (črevá), pečeň, ladviny, pluca, slezinu, srdce, pankreas, vaječníky, semenníky, kíby, vyskúšava zápal spojiviek vedúci až k difúznomu zápalu rohovky a dokonca i mozog a miechu. Samozrejme i vyššie spomínané oplodené vajcia (vyvíjajúce sa zárodky holubov). Od postihnutia vyššie spomenutých orgánov sa odvíja i forma s klinickými príznakmi.

Črevná forma

Pri napadnutí čreví salmonela spôsobuje silný zápal manifestovaný hnačkou (mazlavovo-zeleným trusom s bublinkami). Táto baktéria vniká do črevnej steny i neporušenou sliznicou. Pri silných hnačkách sa holub stáva dehydratovaným, chudne a nakoniec „strati“ i prsnú svalovinu (atrofia svaloviny). Ako dôsledok negatívnej nutričnej (dusíkovej) bilancie organizmu. Holub nakoniec v dôsledku silnej infekcie a marazmu hynie.

Orgánová forma

Klinické príznaky závisia od postihnutia jednotlivých orgánov zápal obličiek (nefritída), zápal pečeňe (hepatitída), zápal srdcového svalu (myokarditída), zápal vaječníkov (salpinxitída), zápal semeníkov (orchitída) atď.

Kibová forma

Pri tejto forme sú kíby opuchnuté, teplé a bolestivé. Holuby krívajú, eventuálne majú zvesené krídla.

Nervová forma

Pri tejto forme pozoruje poruchy rovnováhy (ataxia), trasenie hlavou (tremor) podobne ako pri pseudomore. Sú prípady, pri ktorých pozorujeme zmiešané infekcie (salmonela sprevádzaná pseudomorom).

Embryonálna forma

Salmonely, ktoré vnikli do oplodnených vajec spôsobujú tzv. embryonálnu mortalitu (úhyn vyvíjajúcich sa zárodkov vo vnútri vajec) - konštatujeme „tmavé vajcia“, z ktorých sa nevyliahli holúbätá. Ak sa holúbätá vyliahnu, následne uhynú - holúbätá s nevstrebaným žltkovým vakom.

Priebeh

Toto ochorenie môže prebiehať v akútnej, chronickej alebo latentnej forme. Akútny priebeh býva najčastejšie u holúbät, prípadne u dospelých holubov ktoré sú však súčasne postihnuté ešte inou infekciou (zmiešané infekcie) alebo inváziou (silná kokcidióza, askarióza, prípadne kapilaríza). Chronickej priebehu je najčastejšie u holubov, ktorých obranný systém dokáže do určitej miery „bojovať“ so salmonelovou infekciou. Takéto zvieratá najčastejšie prechádzajú do latentnej formy a stávajú sa bacilonosičmi.

Terapia

Základným predpokladom úspechu liečby je posúdenie situácie na holubníku. Na liečbu sa používajú antibiotiká, sulfonamidy, antimikrobiá (enrofloxacin). Ako doplnkovú liečbu možno využiť probiotiká (Propoul) potencované probiotiká (Propigeon). Po tejto liečbe je treba aplikovať pivovarské kvasnice s cesnakovým olejom jednorázovo do krmiva. Samozrejmostou je dezinfekcia napájačiek, krmidel, gritíkov a celého holubníka. V nedávnej minulosti sa používal s vynikajúcimi výsledkami i bakteriofág *Salmonella typhi murium*.

Profilaxia

Proti salmonelóze máme na našom trhu komerčné vakcíny, ktoré môžeme aplikovať prieamo do zobáka alebo do pitnej vody v napájačke (Salgen). Sú i vakcíny, ktoré sa aplikujú injekčne.

Prevencia

Základným predpokladom prevencie salmonelózy holubov je precízna starostlivosť o ne s dobre postaveným holubníkom, do ktorého by sa nemali dostať hlodavce a túlavé holuby. Najlepšie je, keď máme holuby vo voliére a z nej ich kontrolované púšťame na prelet. Sklad krmiva by mal byť zabezpečený proti hlodavcom. V neposlednom rade je dobré využiť sa spoločnému chovu holubov a vodnej hydiny (kačice) na jednom dvore.

Ak ich už takto chováme, je potrebné i kačice vakcínovať proti salmonelóze a zabezpečiť oddelený chov od holubov.

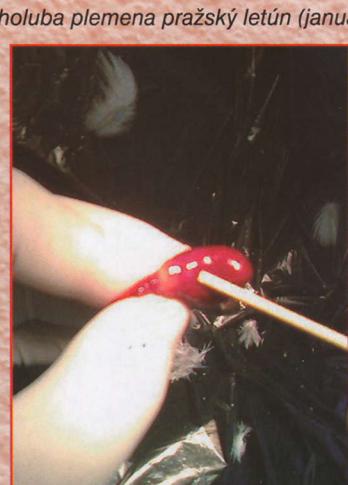
MVDr. Miloslav Struhár

Zohor

e-mail: miloslavstruhar@post.sk

Zápal päťového (tarzálného) kíbu /lavého beháka.

Malá nekróza na myokarde.

Zápal čreva (enteritída).